
Zomrel dramaturg, scenárista, prekladateľ, prozaik, básnik a surrealista Albert Marenčin

V sobotu 9. marca 2019 zomrel vo veku nedožitých 97 rokov slovenský dramaturg, scenárista, prekladateľ, prozaik, básnik, surrealista, výtvarník a kolážista Albert Marenčin, významná osobnosť slovenskej kultúry. Ako vedúci tvorivej skupiny v Štúdiu hraných filmov na Kolibe sa v 60. rokoch minulého storočia zaslúžil o vznik filmov, ktoré stáli na počiatku československej novej vlny. Slovenský filmový ústav (SFÚ) o jeho úmrtí informoval jeho syn Albert Marenčin ml.

Albert Marenčin sa narodil 26. júla 1922 v Bystrom nad Topľou. Po absolvovaní odboru slovenčina – francúzština na Filozofickej fakulte v Bratislave študoval na Sorbonne a na filmovej škole IDHEC v Paríži. Skôr ako sa zamestnal v Slovenskom filme bol redaktorom Zpravodajskej agentúry Slovenska, denníka Národná obroda a tiež hlásateľom a redaktorom československého vysielania Francúzskeho rozhlasu v Paríži.

V rokoch 1949 – 1972 Marenčin pôsobil ako dramaturg a scenárista v Slovenskom filme, na prelome 60. a 70. rokov bol vedúcim tvorivej skupiny v Štúdiu hraných filmov na Kolibe. Počas tohto obdobia spolupracoval s takmer všetkými významnými tvorcami svojej generácie Stanislavom Barabášom, Štefanom Uhrom, Petrom Solanom, Eduardom Grečnerom, Martinom Hollým či Leopoldom Laholom i s režisérmi mladšej filmárskej generácie Jurajom Jakubiskom, Elom Havettom a Dušanom Hanákom, ktorých sám pritiahol na Kolibu a podieľal sa na výrazných úspechoch ich filmov. Stál pri zrode významných diel slovenskej kinematografie, medzi nimi napríklad *Zbehovia a pútnici* (1968) či *Vtáčkovia, sирoty a blázni* (1969) Juraja Jakubiska, *Sladký čas Kalimagdory* (1968) Leopolda Laholu a jeho zásluhou vznikli aj vôbec prvé československé zahraničné koprodukcie s Francúzskom *Muž, ktorý luže* (1968) a *Eden a potom...* (1970) Alaina Robbe-Grilleta.

Počas Marenčinovho pôsobenia na Kolibe vznikli filmy *Pieseň o sivom holubovi* (1961) Stanislava Barabáša, ktorý predznačoval nové myslenie v slovenskom filme, a *Slnko v sieti* (1962) Štefana Uhra, ktoré je považované za začiatok československej novej vlny. Toto prelomové dielo prinieslo do slovenskej kinematografie nový spôsob filmového rozprávania a nový analytický pohľad na realitu zameranú na človeka a jeho pocity. Marenčinov dlhoročný priateľ, výtvarný a filmový teoretik Juraj Mojžiš, zhodnotil pri príležitosti 90. umelcových narodenín pre mesačník o filmovom dianí Film.sk toto obdobie slovami, že Marenčin „*nepochybne stál na čele reformného úsilia slovenského filmu a jeho ozaj výrazných úspechov, o ktoré nastupujúca normalizácia nemala záujem, dištancovala sa od nich, ba – ezopovským jazykom napísané – z očí ich odpratala do trezoru.*“

V roku 1972 Marenčina za umeleckú činnosť a politické postoje prepustili zo zamestnania a vylúčili zo všetkých umeleckých a profesijných zväzov so zákazom tvorivej a publikačnej činnosti v oblasti kultúry. Až do novembrového prevratu v roku 1989 pracoval v centrálnej evidencii zbierok Slovenskej národnej galérie. Po roku 1990 sa vrátil ako pedagóg na Filmovú a televíznu fakultu VŠMU, znova začali vychádzať jeho preklady z francúzskej literatúry a pokračoval aj vo svojej výtvarnej práci a výstavnej činnosti, najmä v rámci surrealistickej skupiny.

Albert Marenčin obohatil slovenskú kultúru svojím mnohostranným talentom. Okrem filmových scenárov a dramaturgickej práce písal básne, eseje, prekladal z francúzštiny, kreslil surrealistické koláže. Za svoju prekladateľskú činnosť získal množstvo domácich a zahraničných ocenení, medzi nimi aj francúzsky Rytiersky rád za umenie a literatúru (1993). V roku 2002 získal štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy a v roku 2010 mu Slovenská filmová a televízna akadémia udelila cenu Slnko v sieti za výnimočný prínos slovenskej kinematografii.

Viac informácií o Albertovi Marenčinovi a jeho filmografiu nájdete na:

http://www.skcinema.sk/ar1-sfu/sk/detail-sfu_un_auth-0002595-Marencin-Albert-1922/

Rozhovor s Albertom Marenčinom, ktorý vznikol pri príležitosti jeho 95. narodením v roku 2017, nájdete na: <http://www.filmsk.sk/cislo/nove-cislo-7-8-2017/rozhovor>

Slovenský filmový ústav (SFÚ)

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizízie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizíii č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizízie slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kína Lumière.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa vo svojej dramaturgii prioritne zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk